

DOBRO JUTRO, TRAVNIK

Lutkovni koncert

Predlogi za pripravo na ogled predstave

Pesniško raziskovanje življenja na travniku in ob travniških mlakah – od jutra do večera – z živo glasbo in lutkami.

V predstavi lahko prisluhnemo prvič uglasbenim pesmim iz znanih zbirk *Anje Štefan*. Druščina godcev otrokom predstavi življenje na travniku: bogat nabor cvetlic in žuželk ter majhnih živali, ki bivajo v luknjah, med travo in ločjem ter ob travniških mlakah. Z igro ugank otroci sodelujejo pri spoznavanju od jutra do večera migotajoče in žvrgoleče narave. Rastlinje se sramežljivo razpira v jutranji rosi, čez dan bogato razpre svoje cvetove in na malico vabi roje žuželk, ki jih spremljajo marljive miške, pogumni polži in lene žabice. Dobro jutro, travnik!

Vodila za obravnavo po ogledu

Uganka

Pesnice v predstavi so pravzaprav uganke. Uganka je vrsta naloge, ki za reševanje zahteva premislek. Lahko je zapisana v prozi ali, kot v naši predstavi, v verzih oziroma se odgovor skriva v pesmici. Reševanje ugank je skoraj tako staro kot človeštvo, poznamo pa različne vrste ugank: logične, besedne, številčne, slikovne ... Drugo ime za slikovno uganko je rebus, pri kateri je treba iz risb stvari, znakov ali črk ugotoviti pravilno besedo ali frazo.

Rebusi so lahko zabavne naloge tudi za otroke, kar nekaj jih je na voljo tudi na internetu:

<https://ustvarjalnoprezivljanjeprostegacasa.blogspot.com/2020/04/rebus.html>

Sicer pa nas uganke spremljajo skozi vse življenje in mnogi odrasli prav zato radi berejo kriminalne romane ali gledajo kriminalke in trilerje po televiziji.

Splošno znano dejstvo pa je, da reševanje ugank (rebusov, križank, sudokujev, sestavljanek ...) priporočajo vsem generacijam, saj te naloge zmanjšujejo stres, spodbujajo kreativno razmišljanje, krepijo domišljijo ...

Rubikova kocka

Svetovno znana igrača, ki pravzaprav sodi med mehanske uganke, pa je [Rubikova kocka](#). Izumil jo je madžarski izumitelj in kipar [Ernő Rubik](#) in z njo razveselil otroke, mlade in odrasle po vsem svetu, zelo priljubljena pa je tudi v Sloveniji, kjer obstaja spletna stran [Rubik klub Slovenija](#), na kateri so objavljene novice o tekmovanjih, rekordih ... Trenutni svetovni rekord znaša 3, 13 sekunde, leta 2023 ga je enaindvajsetletni [Max Park](#).

Travnik

Teme, ki jih pesniške uganke v predstavi opevajo, so tesno povezane z življenjem na travniku. Travnik je ekosistem (sistem odnosov med živimi bitji in neživo naravo), v katerem med rastlinskimi vrstami

prevladujejo trave in zelišča ter številne živali.

Razmislek

Pomislite katere živalce in cvetlice so bili deli rešitev ugank?

Namig, ki brenči

Poimenovanje te živali je za mnoge tujce najtežje izgovorljiva slovenska beseda, sestavljena iz petih črk, od katerih ni niti ena samoglasnik (a, e, i, o, u).

Namig, ki srečo deli

Latinsko ime za to nežno rastlino je *trifolium pratense spp*, in je eden najmočnejših simbolov sreče, saj ima vsak njen listič svoj pomen: upanje, vera, ljubezen in sreča.

Namig v kapljici

Zgodaj zjutraj se je lahko dotaknete ... na travi, listu ali cvetu:

<https://cist-hudo.rtv slo.si/hudo-za-prebrat/narava/kako-nastane-rosa/623415>

Glasbeni namig

Vsake tri mesece se začne nov čas. Predstava se godi v času, ki ga imenujemo pomlad. Leto ima dvanajst mesecev, zato so štirje ... Človeštvo so tako močno zaznamovali, da jim je italijanski skladatelj Antonio Vivaldi (1678–1741) posvetil štiri koncerte in v vsakega posebej ujel ritem posameznega obdobja v letu.
<https://www.youtube.com/watch?v=e3nSvliBNFo>

Glasba v uprizoritvi

Glasba je pomemben element naše predstave, ki je pravzaprav lutkovni koncert.

Koncert je glasbena prireditev pred občinstvom, glasba pa je izvajana v živo. Nastopa lahko en izvajalec, v tem primeru se nastop lahko imenuje recital, ali skupina več glasbenikov.

V naši uprizoritvi ob dveh animatorjih (Laura Zafred in Miha Bezeljak) nastopajo še trije glasbeniki (Matic Smolnikar, Rok Felicijan in Aleš Zorec).

Glasbeniki igrajo na številne znane, pa tudi malo manj znane instrumente.

Zagotovo ste že slišali [kitaro](#), [violino](#), [klarinet](#), [harmoniko](#), [ksilofon](#), [flavto](#) in tudi [bobne](#).

Med temi dobro znanimi glasbili pa v predstavi slišimo tudi glasbilo, ki je manj prepoznavno: [oprekelj](#) ali male cimbale. To je mnogostrunsko glasbilo, ki je bilo v 18. in 19. stoletju zelo razširjeno po Sloveniji, uporabljalo se je v ljudski glasbi alpskih dežel, danes pa ga lahko le redko kje srečamo.

Namig

Ste kdaj čisto tiho stali sredi travnika in mu prisluhnili? Storite to in slišali boste, da sploh ni tih ... Zvoke proizvajajo živali, pa tudi rastline.

In kako zveni travnik ...

... kot velik orkester žužkov ...

Številne žuželke se oglašajo tako, da drgnejo krilca drugo ob drugo ali pa drgnejo krilca ob zadnje noge. Muhe, čmrlji in komarji pa brenčijo zaradi hitrega utripanja krilc.

V predstavi so uporabljeni še številni majhni inštrumenti: različne ropotulje, kazu, ki s svojim brenčanjem ustvari zvok čmrlja, komarja in muhe.

V predstavi lahko slišite tudi prav poseben inštrument, ki z zaporednim padcem treh kovinskih kroglic v luknjice ujame prepričljiv zvok črička.

Ob vseh glasbilih pa je avtorica glasbe uporabila tudi brusni papir in šušteč ovitek bombona, ki ju je vkomponirala v brenčanje travnika.

Ker je ob tem travniku tudi mlaka in v njej žaba, smo uporabili veliko leseno žabo. Brez ptic tudi na travniku ne gre in za njihovo petje smo uporabili glinenega ptička ter druge piščalke.

A travnik ni le žužnanje in iskanje njihovega dobesednega zvena poustvarjenega z najrazličnejšimi zvočili, je tudi iskanje zvena trepetajočih travnih bilk, zvena, ki je onkraj dobesednih predstav. In tu se oglasijo strune. Na glasbila s strunami lahko igramo na mnoge načine: nanje lahko: brenkamo (kitara), godemo (violina) in tolčemo (oprekelj).

Predstavitev ekipe

Anja Štefan — avtorica pesmi

Anja Štefan je zaključila študij slovenistike in anglistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani in nato magistrirala na področju folkloristike. Deluje kot samostojna umetnica, piše pesmi, pravljice in uganke, namenjene predvsem otrokom. Med njena najbolj znana dela sodijo Melje, melje mlinček, Lonček na pike, Bobek in barčica, Sto ugank, Gugalnica za vse, Svet je kakor ringaraja, Drobtine iz mišje doline ... Njena dela so pogosto uprizarjana v lutkovnih gledališčih, prav tako pa je zanje prejela številne nagrade (Levstikova nagrada, 2001 in 2007, zlata hruška, 2014 in 2018, nagrada Ljubljana bere, 2008 in 2010, nagrada slovenske sekcije IBBY, 2019). Za slikanico Drobtine iz mišje doline je prav tako prejela številne nagrade: večernica, zlata hruška in nagrado Kristine Brenkove.

Nika Bezeljak — režiserka

Nika Bezeljak, režiserka iz Maribora, je študij gledališke in radijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani zaključila leta 2009 in od takrat ustvarila več kot dvajset uprizoritev. Deluje tudi kot producentka v kolektivu Momenta in Intimnega odra GT22. Svojo prvo lutkovno predstavo je režirala takoj po študiju: Tinko Polovinko (2009, Škuc in Zavod Kult), po tem pa še: Mož, ki je sadil drevesa (2012, LGM), Kocke (2012, LGM), Letni časi (2014, LGM), Žabe so žabe (2015, LGL), Na luno z Zvitorepcem, Lakotnikom in Trdonjo (Moment, Razvoj, GT22), Bela kamela (2017, LGM) ter Čuk na palici (2015, Moment, Maribor, Kulturni zavod Kult, Ljubljana), za katero je na 9. bienalu lutkovnih ustvarjalcev Slovenije skupaj z ekipo prejela nagrado za sozvočje glasbe z drugimi uprizoritvenimi elementi.

Ajda Sitar — avtorica likovne podobe

Ajda Sitar je zaključila dodiplomski študij na Oddelku za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, kjer trenutno zaključuje magistrski študij. Sodelovala je na več skupinskih razstavah, vodi ustvarjalne delavnice za otroke, mladino in odrasle ter se v prostem času ukvarja s sitotiskom, vezenjem, ilustracijo in uporabno umetnostjo. Sodelovala je z Umetnostno galerijo Maribor, kjer je s projektom Tactus (tip, aktivnost, kreativnost, tim, umetnost, slepota) skušala vizualno umetnost približati slepim in slabovidnim ter vodila po razstavah in pripravljala kreativne delavnice za otroke, z Založbo Pivec, kreativnim gledališče ECI PECEI, z Zavodom KusKus. Trenutno sodeluje z VDC Polž, kjer vodi ustvarjalne delavnice za osebe z motnjo v duševnem razvoju

Laura Zafred — avtorica glasbe

Laura Zafred je po končani Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani nadaljevala študij violine na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri prof. Moniki Skalar, sočasno pa pričela z učenjem solo petja pri prof. Darji Švajger. Med študijem in po njem se je dodatno izobraževala pri različnih pedagogih, na različnih področjih: pri prof. Vilmosu Szabadiju (violina), prof. Kristini Oberžan, Nataši Nahtigal, Joshu Alamouju (Speech Level Singing), pri Mojci Horvat (jazz balet), Marisi Carnesky (kabaretni performans) ... Sodelovala je z različnimi izvajalci pri različnih glasbenih projektih: pri snemanju albuma s Siddharo (Rh-), Rokom Golobom (the Story of Laxeno), s Simboličnim orkestrom Terra Folka ter drugimi. V muzikalu Briljantina, v produkciji Šentjakobskega 4 gledališča in režiji Mojce Horvat, je nastopila v glavni vlogi, ki ji je odprla pot v gledališče. Med letoma 2006 in 2012 je redno sodelovala v muzikalih Mestnega gledališča Ljubljanskega: Goslač na strehi, Kabaret, Sugar – nekateri so za vroče, Pomladno prebujenje, Čarovnice iz Eastwicka ter pri glasbenem projektu Časovni stroj. Skupaj z Maticem Smolnikarjem ustvarja znotraj dueta Malunca, ki je leta 2012 pri Založbi kaset in plošč RTV Slovenija izdal svoj prvenec Klaviatura lastovk z uglasbeno poezijo Cirila Zlobca. Duet je nastopil na najrazličnejših odrih po vsej Sloveniji, med drugim v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma na prireditvi La vie en rose in Studiu 14 RTV Slovenije z neposrednim radijskim prenosom koncerta. Leta 2013 je bila v koprodukciji z gledališčem Škuc soavtorica glasbe in gledališke postavitve Pajacek in punčka avtorja Kajetana Koviča ter nastopila v vlogi Pajacka. Predstava se je uvrstila v redni program Zlata paličica Lutkovnega gledališča Ljubljana. Leta 2015 je v koprodukciji z Niko Bezeljak, ki je predstavo tudi režirala, ter Kulturnim zavodom Kult soustvarila lutkovni kabaret Čuk na palici Svetlane Makarovič. V predstavi je sodelovala v vseh njej ljubih disciplinah: od petja, igranja, plesanja do igranja violine, aranžiranja in postprodukcije. Multidisciplinarnost odrskega nastopanja jo neskončno osrečuje in če bi bilo po njeno ... bi do konca svojih dni počela samo še to.

